

[Закон о високом школству: пречишћени текст, од 14. децембра 1978. године]

На основу члана 39. Закона о изменама и допунама Закона о високом школству ("Службени гласник СРС", број 44/78), Законодавно-правна комисија Скупштине Социјалистичке Републике Србије, на седници одржаној 14. децембра 1978. године, утврдила је пречишћени текст Закона о високом школству.

Пречишћен текст Закона о високом школству обухвата:

1. Закон о високом школству ("Службени гласник СРС", број 51/72), који је ступио на снагу 24. децембра 1972. године. Из овог закона у пречишћени текст нису унесени: чл. 10, 17. и 19. који су брисани и члан 104. којим је одређено када тај закон ступа на снагу:

2. Исправку Закона о високом школству ("Службени гласник СРС", број 54/72);

3. Закон о изменама и допунама Закона о високом школству ("Службени гласник СРС", број 47/74), који је ступио на снагу 5. децембра 1974. године. Из овог закона у пречишћени текст није унесен члан 4. којим је одређено када тај закон ступа на снагу;

4. Закон о изменама и допунама Закона о високом школству ("Службени гласник СРС", број 32/75), који је ступио на снагу 3. августа 1975. године. Из овог закона у пречишћени текст није унесен члан 2. којим је одређено када тај закон ступа на снагу;

5. Закон о изменама и допунама Закона о високом школству ("Службени гласник СРС", број 29/76), који је ступио на снагу 25. јула 1976. године. Из овог закона у пречишћени текст није унесен члан 25. којим је одређено када тај закон ступа на снагу;

6. Закон о изменама и допунама Закона о високом школству ("Службени гласник СРС", број 44/78), који је ступио на снагу 29. октобра 1978. године. Из овог закона у пречишћени текст нису унесени: чл. 3, 8. и 10. којим су брисане одредбе Закона о високом школству, члан 39. којим је овлашћена Законодавно-правна комисија да утврди овај пречишћени текст и члан 40. у делу у коме је одређено када тај закон ступа на снагу.

Број 612-2572

У Београду, 14. децембра 1978. године

Скупштина Социјалистичке Републике Србије

Председник
Законодавно-правне комисије,
Никола Павић, с.р.

ЗАКОН О ВИСОКОМ ШКОЛСТВУ

(пречишћени текст)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се систем високог школства, задаци и основи организације високошколских организација.

Члан 2.

Делатност вишег и високог образовања могу обављати организације удруженог рада које испуњавају услове утврђене овим законом (даље: високошколске организације).

Високошколске организације за стицање високог образовања у смислу овог закона су факултети, а за стицање вишег образовања су више школе.

Факултети и више школе су радне организације.

Факултети и више школе могу се удруживати у сложене организације удруженог рада, ради унапређивања научно-наставног рада и остваривања заједничких интереса у обављању делатности.

Члан 3.

Факултети су научне и образовне организације удруженог рада које организују и обављају научни, односно уметнички рад, спремају стручњаке са високим и највишим стручним образовањем и врше друге послове и услуге из своје делатности.

Више школе су образовне организације удруженог рада које спремају стручњаке са вишим стручним образовањем и врше друге послове и услуге из своје делатности.

Члан 4.

Високошколске организације:

1. спремају стручњаке за рад у одговарајућим областима, увођењем студената у теоријска и практична знања;
2. ангажују се на васпитању и образовању на основама марксистичког учења у складу са циљевима самоуправног социјалистичког друш-

тва и у духу равноправности, братства и јединства народа и народности Југославије и одбране њене независности;

3. старају се о свестраном развоју личности студената, обезбеђују услове за здравствено-хигијенску и физичку културу студената и за њихове стручне и друштвене активности;

4. доприносе унапређивању привредног, културног и друштвеног развоја земље;

5. организују и спроводе стручно усавршавање радних људи;

Високошколске организације могу да издају уџбенике, скрипта и друге публикације из своје наставно-научне делатности.

Члан 5.

Поред задатака из члана 4. овог закона, факултети:

1. врше фундаментална, примењена и развојна научна истраживања ради развијања теоријске мисли и примене резултата научних сазнања;

2. старају се о подизању наставног и научног подмлатка;

3. оспособљавају студенте за бављење научним, односно уметничким радом.

Члан 6.

Научна, уметничка и наставна делатност високошколских организација је од посебног друштвеног интереса.

Члан 7.

Зајемчена је слобода наставе научног и уметничког рада у остваривању задатака високошколских организација утврђених овим законом.

Настава и испити су јавни, осим у изузетним случајевима утврђеним статутом.

Члан 8.

Грађани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије имају право да се под једнаким општим условима уписују у високошколске организације и да у њима стичу стручно образовање и одговарајуће називе и степене.

Грађани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и страни држављани који су претходно школовање завршили у иностранству имају право да се уписују у високошколске организације и да у њима стичу стручно образовање и одговарајуће називе и степене тек пошто се изврши утврђивање еквивалентности и нострификација њихових школских сведочанстава стечених у иностранству.

Утврђивање еквивалентности и нострификације школских сведочанстава стечених у иностранству уређују се посебним законом.

Члан 9.

Високошколске организације могу се удруживати у заједницу тих организација (даље: универзитет), као и у друге облике удруживања, а више школе могу се удружити у заједницу виших школа.

Самоуправним споразумом о удруживању у универзитет, односно заједницу виших школа, утврђују се циљеви и задаци који ће се остваривати у универзитету, односно заједници виших школа, начин њиховог остваривања и друга питања од заједничког интереса за високошколске организације.

У универзитет се могу удружити организације удруженог рада које обављају научноистраживачку делатност као и организације удруженог рада које обављају библиотечку делатност за потребе факултета, у складу са самоуправним споразумом о удруживању у универзитет.

Универзитет и заједница виших школа правна су лица са правима, обавезама и одговорностима које имају на основу устава, закона и самоуправног споразума о удруживању.

Члан 10.

Високошколске организације могу се самоуправним споразумом удружити и са научним организацијама и организацијама удруженог рада у области привреде и других друштвених делатности.

Ради обједињавања делатности за образовање одређене врсте кадрова високошколске организације могу се самоуправним споразумом удружити са васпитно-образовним организацијама средњег усмереног образовања.

Самоуправним споразумом о удруживању из ст. 1. и 2. овог члана утврђују се циљеви и задаци који ће се остваривати удруживањем, начин њиховог остваривања, питања од заједничког интереса за удружене организације и друга питања одређена законом.

Универзитети могу да се удружују у заједнице универзитета ради координације рада и усаглашавања ставова о питањима од заједничког интереса, а нарочито:

- развијање сарадње и размене искустава;
- остваривања заједничке политике уписа и правила студија;
- заједничког програмирања развоја мреже;
- интердисциплинарног организовања последипломских студија и других облика наставе и научног рада;
- организовања рада на реформи и изради концепта новог система вишег и високог усмереног образовања и васпитања;
- заједничког издавања уџбеника, скрипата и других публикација;
- заједничког разматрања и усаглашавања ставова о другим питањима од заједничког интереса.

Члан 11.

Средства за обављање делатности вишег и високог образовања, обезбеђују се у складу са посебним прописима.

Члан 12.

Скупштина Социјалистичке Републике Србије даје сагласност на одредбе статута високошколске организације о наставном плану, трајању наставе, условима уписа студената и правилима студија, условима избора наставника и сарадника и о научним дисциплинама из којих се даје докторат наука.

Члан 13.

На радне односе наставника и сарадника високошколске организације примењују се прописи о радним односима, уколико овим законом није друкчије одређено.

Члан 14.

Надзор над законитошћу рада високошколских организација и универзитета, односно заједнице виших школа врши републички орган управе надлежан за послове образовања и науке.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије на предлог органа из става 1. овог члана, може до одлуке уставног суда да об-

устава и извршење општег акта високошколске организације и универзитета, односно заједнице виших школа који је супротан уставу и закону.

Члан 15.

Печат високошколске организације за издавање диплома садржи назив Југославије и Републике седиште и назив високошколске организације и ознаку грба Социјалистичке Републике Србије.

Печат високошколске организације из става 1. садржи и назив универзитета у чијем је саставу.

II. ОСНИВАЊЕ, ВРШЕЊЕ ДЕЛАТНОСТИ И УКИДАЊЕ

Члан 16.

Пре доношења акта о оснивању високошколске организације, оснивач је дужан да размотри и усвоји елаборат о друштвеној и економској оправданости оснивања високошколске организације којим се нарочито утврђује постојање дугорочне потребе у кадровима односно профила са вишом, односно високом спремом и могућностима обезбеђења научно-наставних кадрова и материјалних услова за рад.

Оснивач је дужан да пре усвајања елабората о друштвеној и економској оправданости оснивања високошколске организације прибави мишљење универзитета, односно заједнице виших школа и Скупштине Социјалистичке Републике Србије и сагласност Заједнице усмереног образовања за територију Републике о оправданости оснивања високошколске организације

Члан 17.

У високошколској организацији у оснивању образује се до њеног конституисања савет као орган управљања оснивача.

Актом оснивача одређује се укупан број чланова савета и именује одређени број његових чланова из реда наставника истих или сродних високошколских организација који не може бити већи од броја чланова савета које бирају радници који су у радном односу у високошколској организацији у оснивању.

Савет високошколске организације у оснивању врши послове одређене законом и друга права и дужности одређене посебним актом оснивача.

Члан 18.

Услови за почетак рада и вршење делатности високошколске организације су:

1. да има наставни план и програм и општим актом утврђене услове уписа и правила студија;
2. да има наставнике и сараднике за извођење наставно-научне делатности, с тим да наставници и сарадници у радном односу на неодређено време с пуним радним временом чине најмање половину укупног броја наставника и сарадника или да изводе наставу за најмање половину часова по наставном плану;
3. да су обезбеђене просторије и други објекти, наставна средства и опрема;
4. да су обезбеђена неопходна финансијска средства;
5. да су обезбеђени основни услови за живот и рад студената;
6. да има програм научних истраживања – за факултете.

Члан 19.

Високошколска организација може почети са радом када републички орган управе надлежан за послове образовања и науке утврди, на основу мишљења посебне комисије, да су испуњени услови из члана 18. овог закона.

Захтев за утврђивање постојања услова за почетак рада високошколске организације подноси, са потребним доказима, оснивач најкасније шест месеци пре почетка школске године.

Члан 20.

Радници у делу високошколске организације имају право и дужност да организују основну организацију удруженог рада ако такав део високошколске организације чини научно-наставну, односно наставну радну целину у којој се остварује програм образовања за одговарајућу врсту и степен стручне спреме и ако испуњава услове за обављање делатности вишег односно високог образовања утврђене овим законом.

Члан 21.

Републички орган управе надлежан за послове образовања и науке може привремено обуставити вршење делатности високошколске организације ако утврди да не испуњава услове из члана 18. овог закона за вршење делатности.

Орган из претходног става пре доношења решења о обустави вршења делатности, оставља рок високошколској организацији до кога мора да испуни потребне услове.

Члан 22.

Високошколска организација може да се укине:

1. ако не испуњава услове за вршење делатности одређене овим законом;
2. ако не постоје услови за обављање њене делатности.

Сматра се да не постоје услови за обављање делатности вишег односно високог образовања ако је престала потреба за школовањем одређене врсте кадрова или ако високошколска организација престане да испуњава задатке ради којих је основана.

Акт о укидању високошколске организације доноси оснивач високошколске организације по прибављеном мишљењу Скупштине Социјалистичке Републике Србије.

Ако је испуњен неки од услова из става 1. овог члана, а оснивач не донесе акт о укидању високошколске организације, такав акт може донети Скупштина Социјалистичке Републике Србије.

Пре доношења одлуке о укидању високошколске организације, оснивач, односно Скупштина Социјалистичке Републике Србије прибавиће и мишљење радника односне високошколске организације.

Члан 23.

Високошколске организације могу организовати одељења, одсеке, групе, смерове, односе центре за ванредне студије, по претходно прибављеном мишљењу универзитета односно заједнице виших школа и Скупштине Социјалистичке Републике Србије и сагласности Заједнице усмереног образовања за територију Републике.

Члан 24.

Оснивач високошколске организације, односно јединице, као и сама високошколска организација, имају обавезу да студентима омогуће завршавање започетих студија у високошколској организацији која се укида или другој одговарајућој високошколској организацији у року који не може бити краћи од рока одређеног наставним планом за завршавање редовних студија.

III. УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА ДРУШТВЕНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И СТУДЕНАТА У САМОУПРАВЉАЊУ У ВИСОКОШКОЛСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Члан 25.

У одлучивању о питањима одређеним овим законом у високошколским организацијама учествују представници заинтересованих органа и самоуправних организација и заједница (даље: представници друштвене заједнице) и студенти на начин утврђен овим законом.

Студенти имају право и дужност да учествују у управљању високошколским организацијама на начин утврђен овим законом и самоуправним општим актом високошколске организације.

Члан 26.

У управљању високошколским организацијама студенти одлучују путем личног изјашњавања и преко делегација и делегата у органу управљања, стручним органима и другим радним телима ових организација.

Статутом високошколске организације утврђују се облици самоуправног организовања студената и начин избора делегација и делегата.

Члан 27.

Високошколска организација има савет који чине делегати радника, а за одлучивање о питањима одређеним овим законом и делегати студената и представници друштвене заједнице.

Представнике друштвене заједнице именује Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије на време од две године.

Број представника друштвене заједнице чини једну трећину укупног броја чланова савета.

Број делегата студената у савету утврђује се статутом високошколске организације у складу са самоуправним споразумом који о томе закључују високошколске организације удружене у универзитет, односно заједницу виших школа и организације Савеза социјалистичке омладине.

Члан 28.

Представници друштвене заједнице и студенти у савету високошколске организације учествују у:

1. утврђивању предлога статута;

2. доношењу планова високошколске организације;
3. одлучивању о избору наставника и сарадника;
4. именовану и разрешењу инокосног пословодног органа односно председника колегијалног пословодног органа;
5. одлучивању о условима пријема и броју студената за упис;
6. разматрању остваривања годишњег плана рада и усвајању извештаја о раду;
7. разматрању питања кадровске политике, наставног и научног рада, повезивања и сарадње са организацијама удруженог рада и другим организацијама;
8. разматрању и других питања утврђених статутом.

Одлука о питањима из става 1. овог члана сматра се донетом када се за њу изјасни већина укупног броја делегата у савету из реда радника и студената високошколске организације и већина укупног броја представника друштвене заједнице.

Статутом високошколске организације утврђује се поступак усаглашавања ставова уколико се не донесе одлука у смислу става 2. овог члана.

Статутом се утврђују питања о којима се, пре одлучивања у савету, мора постићи сагласност већине делегата радника и већине делегата студената у савету, као и начин изјашњавања делегата радника и делегата студената о тим питањима.

Уколико се делегати радника и студената у времену одређеном статутом не усагласе о питањима у којима је потребна претходна сагласност, савет о тим питањима може да одлучи на начин одређен у ставу 2. овог члана.

Члан 29.

Преко својих делегација и делегата студенти учествују у стручним органима (научно-наставном, односно наставном већу) и другим радним телима (већу година, већу одсека и сл.) високошколске организације, у складу са одредбама статута високошколске организације.

Члан 30.

Студенти могу, по организационим деловима високошколске организације (одсецима, групама и смеровима), односно годинама студија, образовати зборове на којима расправљају и изјашњавају се односно дого-

варају о питањима остваривања васпитно-образованог и научноистраживачког рада.

Студенти на збору бирају делегације и делегате у орган управљања, стручне органе и друга радна тела високошколске организације.

Делегације зборова студената могу образовати конференцију делегација ради усаглашавања ставова и мишљења студената.

Члан 31.

Представници друштвене заједнице и студенти учествују у одлучивању о одређеним пословима универзитета, односно заједнице виших школа.

Састав и број представника друштвене заједнице, број студената, послови у којима учествују и начин учешћа у одлучивању утврђују се статутом универзитета, односно заједнице виших школа.

Скупштина Социјалистичке Републике Србије даје сагласност на одредбе статута универзитета, односно заједнице виших школа којима се уређују питања из става 2. овог члана.

Члан 32.

У високошколској организацији постоји пословодни орган као инокосни пословодни орган, односно колегијални пословодни орган.

Послове инокосног пословодног органа, односно председника колегијалног пословодног органа у високошколској организацији врши декан факултета, односно директор више школе.

Декан факултета, односно директор више школе именује се на време од две године из реда наставника високошколске организације изабраних на неодређено време са пуним радним временом.

Ближи услови и поступак именовања и разрешења декана, односно директора, одређују се статутом високошколске организације.

IV. НАУЧНО-НАСТАВНА ДЕЛАТНОСТ

Члан 33.

Научни, односно уметнички (даље: научни) и наставни рад организују се као међусобно повезане и условљене делатности.

Научни и наставни рад и наставни и научни планови и програми високошколских организација стално се усклађују са достигнућима науке

и потребама развитка друштва и треба да су резултат свестране међусобне сарадње високошколских и научних организација, организација удруженог рада у области привреде и других организација удруженог рада.

Члан 34.

Студенти учествују са наставницима и сарадницима у наставном, научноистраживачком и стручном раду високошколске организације.

Статутом високошколске организације ближе се уређује учешће студената из претходног става.

Члан 35.

Наставна делатност и наставни планови високошколске организације утврђују се статутом.

Високошколска организација је дужна да сарађује, на начин одређен статутом, у утврђивању наставног плана и програма са организацијама удруженог рада и органима за које претежно спрема кадрове и другим заинтересованим организацијама и органима и да од њих наставном плану и програму прибави мишљење.

Заинтересоване организације удруженог рада и друге организације, органи и грађани могу да дају предлоге и примедбе на наставне планове и програм високошколске организације. Орган који доноси наставне планове и програме дужан је да размотри добијене примедбе и предлоге.

Програмске основе марксистичког, педагошког и психолошког образовања у високошколским организацијама које припремају кадрове за наставнички позив доноси Просветни савет Социјалистичке Републике Србије на предлог високошколске организације.

Наставни програми за редовну и последипломску наставу објављују се у јавној публикацији.

Члан 36.

Настава за стицање високе стручне спреме траје најмање четири, а највише пет година, а за стицање више стручне спреме две, односно две и по године.

Статутом високошколске организације утврђује се трајање наставе из став 1. овог члана.

Настава из обавезних наставних предмета може износити највише 30 часова недељно.

Школска година почиње 1. октобра, а завршава се 30. септембра наредне године.

Члан 37.

У високошколској организацији организује се редовно и ванредно студирање. Статутом високошколске организације може се предвидети да се организује само редовно студирање.

Високошколске организације организују наставу и помоћ ванредним студентима сагласно статуту.

Високошколске организације су обавезне да изводе одређене облике наставе за ванредне студије у обиму и на начин утврђеним самоуправним споразумом који закључује са Заједницом усмереног образовања за територију Републике.

За остварени обим утврђених облика наставе из става 3. овог члана високошколске организације имају право на самоуправно договорену накнаду утврђену у Заједници усмереног образовања за територију Републике.

Члан 38.

Високошколска организација самостално или заједно са другим организацијама удруженог рада може основати центре и друге облике за ванредно студирање.

У центру и другим облицима за ванредно студирање могу се организовати предавања, семинари и други облици помоћи ванредним студентима у циљу лакшег савлађивања наставног градива.

Наставу у центру и другим облицима за ванредно студирање могу изводити само лица која испуњавају прописане услове за наставнике односно сараднике високошколских организација за одговарајућу наставну област.

На оснивање и рад центара и других облика за ванредно студирање примењују се одредбе члана 18. тачка 2, 3. и 4. овог закона.

Центар и други облици за ванредно студирање могу почети са радом када републички орган управе надлежан за послове образовања и науке утврди да су испуњени услови из претходног става.

Одредбе овог закона о привременој обустави рада високошколских организација, као и одредбе о укидању високошколске организације, односе се и на центре и друге облике за ванредно студирање.

Члан 39.

Ради образовања посебних стручних профила статутом се може предвидети да се поједини предмети утврђени наставним планом студирају и полажу у другим високошколским организацијама.

Студент може, поред предмета предвиђених наставним планом високошколске организације у којој је уписан, полагасти испите из одређених предмета који су предвиђени наставним планом друге високошколске организације.

Студент може поједине предмете утврђене наставним планом да студира и полаже у другој високошколској организацији.

Статутима и самоуправним споразумом високошколских организација ближе се уређује примена овог члана.

Члан 40.

Факултет може статутом предвидети организовање наставе за стицање више стручне спреме, у складу са условима утврђеним овим законом.

Високошколске организације могу организовати наставу за стицање других нивоа стручне спреме, у складу са одговарајућим законима.

Члан 41.

У вишим школама или на посебном одсеку, односно смеру високошколске организације може се организовати стицање вишег образовања радника појединих струка, односно занимања.

Право уписа на вишу школу, одсеке и смерове из става 1. овог члана има лице које је завршило школу за квалификоване или висококвалификоване раднике одговарајуће струке или занимања.

Члан 42.

Виша школа, односно смер или одсек из члана 41. овог закона може, за лица која су стекла средње образовање у школама за квалификоване раднике и имају квалификацију висококвалификованог радника, организовати стицање вишег образовања по посебном наставном плану и програму и на начин утврђен статутом те високошколске организације.

Члан 43.

Факултет може организовати последипломске студије за стицање академског назива магистра, односно стручног назива специјалисте.

Факултети и научне организације могу заједнички организовати последипломске студије и научни рад из истих или сродних научних дисциплина.

Последипломске студије за стицање академског назива магистра имају задатак да припремају кадрове за научни и научно-наставни рад и организују се као самостална целина у трајању од најмање две године.

Академски назив магистра може да стекне лице које после успешно завршених последипломских студија одбрани повољно оцењени магистарски рад.

После дипломске студије за стицање стручног назива специјалисте имају задатак да припремају кадрове за уже специјалности у струци.

Области из којих се организују студије, услови за упис и трајање студија из ст 3. и 5. овог члана утврђују се статутом факултета.

Члан 44.

Високошколске организације могу да организују самостално или у сарадњи са заинтересованим организацијама удруженог рада и органима одговарајуће облике наставе за усавршавање радних људи и њихово упознавање са савременим начином и стручним достигнућима.

Члан 45.

Научна делатност факултета утврђује се статутом и програмом научног рада.

Програм научног рада садржи програме истраживања и друге облике научне делатности организације у одређеном периоду.

Програми и резултати научних истраживања стављају се на одговарајући начин на увид и коришћење.

Члан 46.

Факултети организују и обезбеђују услове за индивидуални и колективни научни и стручни рад наставника, других научних радника, сарадника и студената.

Више школе организују и образују услове за индивидуални и колективни стручни рад наставника, сарадника и студената и подстичу наставнике и сараднике на истраживачки и научни рад.

Члан 47.

У остваривању делатности факултета у области научног и стручног рада обезбеђују се услови за научни рад наставно-научног подмлатка и

оспособљавају се студенти за бављење научним, односно уметничким радом и за коришћење њихових резултата.

Члан 48.

Факултети сарађују у организовању научног рада са високошколским организацијама, научноистраживачким организацијама, организацијама удруженог рада у области привреде и другим организацијама удруженог рада и научним радницима у земљи и иностранству.

Члан 49.

Факултети могу давати докторат наука из научних дисциплина односно теорије уметности, које спадају у њихову научну област.

Научне дисциплине из којих се на појединим факултетима стиче докторат наука одређују се статутом факултета, а за интердисциплинарна и мултидисциплинарна подручја самоуправним споразумом заинтересованих факултета.

Члан 50.

Докторат наука може да стекне и лице које има академски назив магистра ако успешно одбрани повољно оцењену докторску дисертацију.

Докторат наука може да стекне и лице са високом стручном спремом које нема академски назив магистра ако има објављене одговарајуће научне радове, односно истакнуте научне резултате у пракси и ако одбрани повољно оцењену докторску дисертацију.

Докторат наука може да стекне и лице са високом стручном спремом које нема академски назив магистра ни објављене одговарајуће научне радове, односно истакнуте научне резултате у пракси, ако положи усмени докторски испит и ако одбрани повољно оцењену докторску дисертацију. Усмени докторски испит се полаже из оне научне дисциплине или оних научних дисциплина на које се односи дисертација.

Члан 51.

Докторска дисертација мора представљати самостални прилог науци и јавно се брани пред комисијом наставника факултета, односно истакнутих научних радника.

На одбрани докторске дисертације кандидат треба да покаже да потпуно влада материјом коју је обрадио и да образложи и одбрани научне закључке до којих је у свом раду дошао.

Члан 52.

Степен доктора наука и академски назив магистра губи се ако се утврди да дисертација односно магистарски рад не представљају самосталан рад.

Статутом факултета одређује се поступак за одбрану докторске дисертације и магистарског рада, начин на који ће се учинити приступачним јавности пре одбране и поступак одузимања степена доктората наука и академског назива магистра.

Члан 53.

Истакнутим научним радницима који су својим делима унапредили научну мисао и лицима која су нарочито заслужна за науку и друштвени напредак, множе се доделити почасни докторат.

Почасни докторат може се доделити и страном држављанину.

Предлог за додељивање почасног доктората даје орган одређен статутом факултета, на основу свестрано образложеног мишљења одговарајуће комисије састављене од професора и научних радника.

Одлуку о додељивању почасног доктората доноси одговарајући орган универзитета.

Члан 54.

Поступак промоције доктора наука и почасног доктора утврђује се општим актом универзитета.

Члан 55.

Високошколске организације могу за потребе извођења наставе и научног рада, самостално или у заједници са другим организацијама и органима, оснивати наставне, научне, научно-наставне и наставно-уметничке организације удруженог рада (институте, заводе, клинике, огледна добра, библиотеке, лабораторије и сл.).

Члан 56.

У управљању одређеним пословима организација удруженог рада из члана 55. овог закона учествују и представници оснивача.

Статутом организације удруженог рада одређују се послови у којима одлучују и представници оснивача и број представника које именује оснивач.

Члан 57.

Скупштина Социјалистичке Републике Србије даје сагласност на одредбе статута организација удруженог рада из члана 55. овог закона које се односе на организовање и извођење наставе и научног рада, на послове у којима одлучују и представници оснивача, као и на услове за избор инокосног пословодног органа.

Одредбе општих аката организације удруженог рада из члана 55. овог закона којима се регулише наменска расподела дохотка, као и финансијски план достављају се пре коначног усвајања, на мишљење оснивачу.

Орган који доноси акте из претходног става дужан је да размотри мишљење и предлоге и о свом ставу обавести оснивача.

Члан 58.

Високошколске организације могу, ради унапређивања наставе и научног рада, организовати заједничку редовну и последипломску наставу и научни рад из истих или сродних дисциплина, ради чега се могу организовати заједничке наставно-научне јединице.

Споразумом високошколских организација из става 1. овог члана уређују се међусобни односи у вези са заједничким организовањем наставе и научног рада.

V. УПИС СТУДЕНАТА И ПРАВИЛА СТУДИЈА

а) Упис на студије

Члан 59.

Статус студента стиче се уписом у високошколску организацију.

Услови за упис одређују се статутом високошколске организације.

Ванредни студенти се уписују под једнаким условима као редовни.

За ванредне студије народне одбране могу се одредити и посебни услови.

Статус редовног студента може се имати само у једној високошколској организацији.

Члан 60.

Лица која имају одговарајуће средње образовање имају права уписа на прву годину студија високошколске организације.

Статутом високошколске организације одређује се које се завршено средње образовање сматра одговарајућим за упис у високошколску организацију. У поступку утврђивања ових одредаба статута високошколска организација је дужна да прибави мишљење заинтересованих заједница средњих школа.

Члан 61.

Лица која су стекла средње образовање које према одредбама статута високошколске организације није одговарајуће за упис у високошколску организацију имају право да се упишу ако положе допунски испит.

Високошколска организација одређује садржину и начин полагања допунског испита.

Члан 62.

На прву годину студија високошколске организације имају право да се упишу и лица без средњег образовања ако покажу на одговарајућем испиту да владају потребним знањем и да имају способности за успешно праћење наставе у високошколској организацији.

Високошколска организација одређује садржај пријемног испита и начин утврђивања знања кандидата из става 1. овог члана.

Члан 63.

Лица која су стекла вишу, односно високу стручну спрему имају право да се упишу у другу високошколску организацију под условима одређеним статутом те високошколске организације.

Члан 64.

Статутом високошколске организације могу се предвидети и посебни услови за упис, који су од нарочитог значаја за студије у високошколској организацији или обављање послова у струци за коју високошколска организација припрема кадрове.

Члан 65.

Високошколска организација одређује број редовних и ванредних студената за упис према друштвеним потребама и свом капацитету у сагласности са организацијом, односно самоуправном интересном заједницом која финансира њену делатности.

Упис студената врши се на основу конкурса који се објављује најкасније три месеца пре уписа.

Високошколска организација може конкурсом предвидети као услов за упис да кандидати полажу квалификациони испит.

Носиоци диплома за изузетан успех у школском учењу и владању имају приликом уписа, при једнаким другим условима, одређено првенство које се утврђује статутом високошколске организације.

Члан 66.

На последипломске студије може да се упише лице које је завршило одговарајући факултет или високу школу.

Статутом факултета одређује се који се завршени факултет, односно висока школа сматрају одговарајућим, као и други услови које треба испунити за упис на последипломске студије.

б) Правила студија

Члан 67.

Испити се полажу из сваког обавезног наставног предмета, а могу се полагати и из факултативних наставних предмета.

Оцена на испитима изражава се целим бројевима од пет до десет. Најнижа прелазна оцена је шест.

Испити се могу полагати само у просторијама високошколске организације у месту њеног седишта, односно у просторијама одељења и центрима за ванредно студирање које су као облик помоћи ванредним студентима организовани у смислу члана 38. овог закона.

Члан 68.

Испитни рокови, начини полагања испита за сваки предмет и други облици проверавања знања студента одређују се статутом високошколске организације.

Члан 69.

Студент стиче право уписа у наредну годину студија ако је испунио статутом предвиђене услове.

Члан 70.

Редовни студент који не испуни услове за упис у наредну годину студија задржава статус редовног студента ако понови упис у исту годину.

Редовни студент који на крају поновљене године студија не испуни статутом предвиђене услове за упис у наредну годину губи статус редовног студента.

Редовни студент може поновити највише две године у току студија.

Редовни студент може поновити још једну годину студија у изузетним случајевима (болест дужег трајања, породиљство, одслужење војног рока и сл.). Орган одређен статутом високошколске организације утврђује испуњеност услова из овог става.

Члан 71.

Статутом високошколске организације у складу са одредбама овог закона, одређује се посебан режим за ванредне студенте у погледу дужности посеђивања предавања, рада на вежбама и семинарима и извршавања других школских обавеза, осим у погледу полагања испита и израда прописаних радова.

Члан 72.

Права која произилазе из статуса редовног студента престају шест месеци по истеку завршне године студија, односно године дана ако је за дипломирање предвиђен дипломски рад, уколико посебним законом није друкчије одређено. Орган одређен статутом високошколске организације може у оправданим случајевима продужити рокове из овог става, али највише за једну годину на факултету, односно шест месеци на вишој школи.

Одредбе става 1. не односе се на полагање испита и извршавање других наставних обавеза до дипломирања.

Члан 73.

Студент може завршити студије и у краћем року него што траје редовна настава под условима утврђеним статутом високошколске организације.

Члан 74.

Студенту који положи све прописане испите и изврши статутом високошколске организације одређене школске обавезе издаје се диплома.

Садржину и облик дипломе о завршеним студијама и стеченом докторату прописује републички орган управе надлежан за послове образовања и науке, по претходно прибављеном мишљењу високошколских организација и универзитета, односно заједнице виших школа.

Члан 75.

За повреду дисциплине студентима се могу изрећи дисциплинске мере утврђене статутом високошколске организације.

За најтеже повреде дисциплине студентима се може изрећи и мера искључења из високошколске организације са забраном поновног уписа у исту високошколску организацију до три године.

VI. НАСТАВНИЦИ И САРАДНИЦИ

а) Наставници

Члан 76.

Наставници факултета се баве научноистраживачким радом, организују и обављају наставно-образовну делатност, старају се о подизању научног, наставног и сарадничког кадра и укључивању студената у научноистраживачке и наставне делатности и учествују у остваривању других задатака факултета.

Наставници виших школа организују и обављају наставнообразовну делатност, старају се о подизању наставног и сарадничког кадра и укључивању студената у наставне делатности и учествују у остваривању других задатака школе.

Члан 77.

Звања наставника факултета су: редовни професор, ванредни професор и доцент.

Звања наставника виших школа су: професор и предавач.

Ако факултет организује и наставу за стицање вишег образовања, ту наставу могу обављати и лица у звању професора и предавача више школе.

Члан 78.

У звање доцента факултета може бити изабрано лице које има докторат наука, објављене научне и стручне радове, влада проблемима одговарајуће научне дисциплине и показује способност за наставнички рад.

У звање ванредног професора факултета може бити изабрано лице које, поред услова из претходног става, има више објављених научних радова од значаја за развој науке у одговарајућој области и другу врсту одговарајућег рада.

У звање редовног професора факултета може бити изабрано лице које, поред услова из става 2. овог члана, има више објављених научних радова који врше утицај на развој научне мисли у одговарајућој области и који су стекли значајна признања у научној делатности и пракси.

Изузетно од услова из став 1. до 3. овог члана за редовног професора факултета може бити позван истакнути научни радник чији научни радови уживају опште признање у научној јавности.

Члан 79.

Наставници предмета Основи општенародне одбране СФРЈ који испуњавају услове из Друштвеног договора о заједничким и јединственим основама научно-наставног рада из области општенародне одбране на високошколским установама у СФРЈ могу бити бирани у звања: редовног професора, ванредног професора и доцента факултета и без доктората наука до 1. октобра 1985. године, ако испуњавају остале услове утврђене овим законом за одговарајуће звање.

Члан 80.

У звање доцента факултета у области уметности за стручно-уметничке предмете може бити изабрано лице које је завршило одговарајући факултет или академију и има значајна уметничка остварења и способности за наставнички рад.

У звање ванредног професора факултета у области уметности за стручно-уметничке предмете може бити изабрано лице које је завршило одговарајући факултет или академију и има значајна уметничка остварења у одређеној грани уметности и изразиту способност за наставнички рад.

У звање редовног професора факултета у области уметности за стручно-уметничке предмете може бити изабрано лице које је завршило одговарајући факултет или академију и има висока уметничка остварења која значе допринос стваралаштву у одређеној грани уметности које пред-

ставља водећу личност у уметничкој грани за коју се бира и поседује нарочиту способност за наставнички рад.

Изузетно од услова из става 1. до 3. овог члана за редовног професора факултета у области уметности за стручне уметничке предмете може бити позван истакнути уметник чији уметнички радови уживају општа признања у уметничкој јавности.

Одредбе ст. 1 до 3. овог члана сходно се примењују и на избор у звање наставника за стручно-уметничке предмете одређене статутом факултета који нису матични за област уметности.

Члан 81.

У звање професора више школе може бити изабрано лице које има високу школску спрему, већи број стручних, односно уметничких радова који су доступни јавности и искуство у наставни или у пракси и способност за наставнички рад.

Предност приликом избора имају кандидати који поред претходних услова имају докторат наука, академски назив магистра, односно стручни назив специјалисте.

У звање предавача више школе може бити изабрано лице које има високу школску спрему, искуство и радове у одговарајућој струци и способност за наставнички рад. Предност приликом избора имају кандидати који поред претходних услова имају докторат наука, академски назив магистра, односно стручни назив специјалисте.

Члан 82.

Наставу одређених предмета на факултету и то наставу општенародне одбране, наставу страних језика – осим на филолошком факултету и одговарајућој групи другог факултета и наставу физичког васпитања – осим на факултету за физичко васпитање и одговарајућој групи другог факултета, могу да обављају лица која нису изабрана у неко од звања наставника факултета из члана 77. став 1. овог закона.

Лица из става 1. овог члана бирају се у звање предавача и вишег предавача на факултету.

У звање предавача општенародне одбране на факултету може бити изабрано лице које је завршило ратну школу или високу војну школу Југословенске народне армије или један од факултета у области друштвених наука и школу резервних официра у Југословенској народној армији и има способност за наставнички рад.

У звање предавача страног језика на факултету у смислу става 1. овог члана може бити изабрано лице које је завршило одговарајући факултет и има способност за наставнички рад.

У звање предавача физичког васпитања на факултету у смислу става 1. овог члана може бити изабрано лице које има одговарајућу високу стручну спрему и способност за наставнички рад.

У звање вишег предавача општенародне одбране, страног језика и физичког васпитања у смислу става 1. овог члана може бити изабрано лице које поред услова из става 3. до 5. овог члана, има објављене стручне односно научне радове из одговарајуће области.

Предност приликом избора у звање из става 3. до 5. овог члана имају кандидати са академским називом магистра или стручним називом специјалисте, односно кандидати са одговарајућим научним или стручним радовима.

У звање предавача више школе за наставу одређених предмета и то наставу општенародне одбране, наставу страних језика – осим на групама за стране језике и наставу физичког васпитања – осим на групама за физичко васпитање, могу бити бирана лица која испуњавају услове из става 3. до 5. овог члана.

б) Сарадници

Члан 83.

На пословима у остваривању научних задатака, подизању научног кадра и обављању одређених видова наставе на факултетима могу радити лица у звању научних саветника, виших научних сарадника и научних сарадника.

Факултет бира сараднике у звања из става 1. овог члана на начин и под условима утврђеним посебним законом.

Члан 84.

Звања сарадника високошколских организација су: асистент-приправник, асистент и лектор страног језика.

Високошколска организација може да утврди и друга звања сарадника и услове за њихов избор.

Високошколска организација утврђује обавезе наставника у погледу пружања помоћи сарадницима високошколске организације и друге мере за њихово усавршавање и развој.

Члан 85.

У звања асистента-приправника и звање асистента у високошколској организацији може бити изабрано лице које је студије на одговарајућем факултету завршило са високом просечном оценом.

У звање асистента на факултету може бити изабрано лице које, поред услова из става 1. овог члана, има академски назив магистра односно стручни назив специјалисте или лице чији објављени научни и стручни радови одговарају магистарском раду, а показује смисао за научни и стручни, односно уметнички рад и за наставнички позив.

За лектора језика може бити изабрано лице коме је тај језик матерњи, а завршило је одговарајући факултет.

в) Сарадници-студенти

Члан 86.

За обављање статутом одређених послова у научном и наставном раду, као и других послова из своје делатности радници високошколске организације могу примити у удружени рад студента као сарадника.

Ближи услови, начин и поступак удруживања рада студената у својству сарадника утврђују се статутом и самоуправним споразумом о међусобним односима радника у удруженом раду високошколске организације.

На права и обавезе студената из међусобних односа у удруженом раду примењују се прописи о међусобним односима радника у удруженом раду, уколико овим законом није друкчије одређено.

г) Избор у звање и ступање на рад

Члан 87.

На пословима, односно задацима наставника и сарадника високошколске организације може радити лице које испуњава научне, стручне и педагошке услове одређене овим законом, статутом и самоуправним споразумом о међусобним односима радника у удруженом раду и има идејно-политичку и моралну подобност за вршење наставно-образовне делатности у складу са функцијама високошколске организације одређеним у члану 4. и 5. овог закона.

Члан 88.

Статутом и самоуправним споразумом о међусобним односима радника у удруженом раду високошколске организације могу се, поред услова за избор у поједина звања и на послове, односно задатке наставника и сарадника одређених овим законом, предвидети и други услови.

Члан 89.

Утврђивање услова за избор у звање и на послове, односно задатке из члана 87. и 88. овог закона врши се у редовном поступку, а може да се врши на образложени предлог, и ван редовног поступка.

Предлог за преиспитивање услова ван редовног поступка могу поднети, поред органа високошколске организације и други заинтересовани органи и организације. Савет високошколске организације је дужан да у року од 30 дана од дана подношења предлога утврди чињенично стање и донесе одговарајућу одлуку.

Члан 90.

Начин и поступак утврђивања испуњености услова из члана 87. и 88. овог закона, избора у звање, ступања на рад по избору у звању и престанка рад, утврђују се статутом и самоуправним споразумом о међусобним односима радника у удруженом раду високошколске организације, у складу са законом.

Члан 91.

Избор у звање и на послове, односно задатке наставника и сарадника врши се на основу реферата комисије коју образује савет високошколске организације.

Комисија за избор наставника и сарадника састоји се од најмање три члана који се именују из реда наставника високошколске организације за коју се наставник, односно сарадник бира, или других високошколских организација, односно из реда истакнутих научника и стручњака.

Најмање два члана комисије морају бити из научне, односно уметничке области за коју се наставник, односно сарадник бира, а остали чланови комисије морају бити из сродних научних, односно уметничких области.

Чланови комисије не могу бити у звању нижем од звања у које се наставник, односно сарадник бира.

Члан 92.

Комисија подноси реферат о свим пријављеним кандидатима за избор у звање и на послове, односно задатке, у року који одреди савет високошколске организације.

Комисија је дужна да у реферату оцени и образложи битне елементе за избор у звање и на послове, односно задатке: биографске податке, преглед и оцену научног и стручног, односно уметничког рада сваког пријављеног кандидата, податке о томе где су радови објављени, оцену идејно-политичке, моралне и друге подобности за извршавање задатака високошколске организације и оспособљености за наставнички позив кандидата и мишљење у вези са избором.

Материјал за избор у звање и на послове, односно задатке наставника, односно сарадника, учиниће се приступачним јавности 30 дана пре дана одлучивања о избору.

Члан 93.

Предлог за избор у звање наставника и научних сарадника утврђују, на основу реферата комисије, сви наставници и научни радници високошколске организације.

Статутом високошколске организације може се предвидети да у утврђивању предлога за избор у звање наставника и научног сарадника учествују и сарадници високошколске организације.

Приликом реизбора за послове, односно задатке и избора наставника у виша звања студенти могу да дају мишљење о њиховим педагошким квалитетима и резултатима у извођењу наставе, на начин утврђен статутом.

Члан 94.

За послове, односно задатке наставника, изузев редовног професора, високошколска организација је дужна да распише поновни конкурс сваке пете године, а за послове, односно задатке сарадника сваке треће године.

Конкурс за поновни избор мора бити расписан шест месеци пре истека времена на које је наставник, односно сарадник биран.

Статутом факултета утврђује се начин повремених остваривања увида у научну, наставну и педагошку активност редовних професора и могућност расписивања поновног конкурса у случају потребе.

Једно исто лице може бити изабрано на послове, односно задатке асистента највише два пута поновно. Уколико после тога такво лице не буде изабрано у неко друго звање и на друге послове, односно задатке, престаје му својство радника у удруженом раду у року који је одређен статутом или другим општим актом високошколске организације.

Члан 95.

Савет високошколске организације може, у складу са самоуправним општим актом којим се уређује радни однос, кадровским потребама и интересима научно-наставног рада, одлучити да наставник који испуњава услове из члана 118. став 1. Закона о радним односима остане на раду још најдуже три године, али не дуже од 68 година живота (мушкарац) односно 63 године живота (жена).

Члан 96.

Статутом високошколске организације утврђују се радне обавезе наставника и сарадника у оквиру радног времена.

Члан 97.

Наставник и сарадник друге високошколске организације може да удружи рад на одређено време у високошколској организацији без конкурса у случајевима и под условима када се по прописима о међусобним односима радника у удруженом раду може стећи својство радника у удруженом раду на одређено време.

Високошколска организација може преузети на рад наставника и сарадника друге високошколске организације у истом звању, на основу споразума тих организација и уз сагласност радника.

Део наставе односно поједини облик наставе у високошколској организацији могу изводити и научни радници, истакнути стручњаци и уметници ван те високошколске организације.

Наставници и сарадници могу у случајевима и под условима предвиђеним прописима о међусобним односима у удруженом раду стицати својство радника у удруженом раду у другој организацији или органу само уз сагласност органа одређеног самоуправним споразумом о међусобним односима радника у удруженом раду високошколске организације.

Члан 98.

Када су у високошколској организацији теже оштећени друштвени интереси, Скупштина Социјалистичке Републике Србије предузима мере за обезбеђење друштвених интереса. Наставник односно сарадник високошколске организације чија је делатност томе допринела може бити стављен на располагање.

Одлуку о стављању на располагање у смислу става 1. овог члана доноси Скупштина Социјалистичке Републике Србије на предлог Извршног већа Скупштине Социјалистичке Републике Србије или самоуправне интересне заједнице која финансира делатност високошколске организације или универзитета, односно заједнице виших школа у коју је високошколска организација удружена.

За време док се налази на располагању наставник односно сарадник не може вршити никакве радне и самоуправне функције у високошколској организацији.

Наставник односно сарадник може остати на располагању: док не стекне својство радника у удруженом раду у другој организацији удруженог рада, док му својство радника у удруженом раду не престане по другом основу или док не испуни услове за остваривање права на пензију.

За време док се налази на располагању наставник односно сарадник остварује право на накнаду личног дохотка на терет средстава Републичког секретаријата за образовање и науку.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 99.

Наставници факултета који на дан 24. децембра 1972. године нису имали докторат наука и асистенти факултета који нису имали академски назив магистра, могу бити поново бирани у затеченом звању највише до 24. децембра 1980. године.

Наставници из претходног става који су 24. децембра 1972. године имали најмање 20 година радног стажа, од чега у звању наставника високошколске организације најмање 10 година, могу бити поново бирани у затеченом звању.

Члан 100.

Избори који су започети пре 24. децембра 1972. године могли су се окончати по условима који су важили до 24. децембра 1972. године за из-

бор у звању и на радна места наставника и сарадника, али само за она звања која су предвиђена Законом о високом школству ("Службени гласник СРС", број 51/72).

Члан 101.

Наставу из војно-стручних предмета на одсеку за народну одбрану у високошколским организацијама могу изводити и лица која не испуњавају услове за избор у неко од звања утврђених Законом о високом школству – пречишћени текст.

Лица из става 1. овог члана могу изводити наставу најдуже до 25. јула 1981. године.

Члан 102.

Редовни студент који је до 24. децембра 1972. године поновио две или више година у току студија, може поновити највише још једну годину у складу са чланом 70. Закона о високом школству – пречишћен текст

Члан 103.

Високошколске организације (факултети, академије, више школе), универзитети и заједнице виших школа, који су постојали на дан 24. децембра 1972. године, били су дужни да усагласе своју организацију и рад са одредбама Закона о високом школству ("Службени гласник СРС", број 51/72) до 24. децембра 1973. године.

Високошколске организације које не испуне услове за вршење делатности одређене Законом о високом школству – пречишћен текст до почетка школске 1980/81. године не могу наставити са вршењем делатности.

По истеку рока из става 2. овог члана, републички орган управе надлежан за послове образовања и науке утврдиће да ли постојеће високошколске организације испуњавају услове за вршење делатности одређене овим законом.

Орган из става 3. овог члана утврдиће да ли постојеће високошколске организације испуњавају услове за вршење делатности одређене овим законом најдоцније за једну годину по истеку рока из става 2. овог члана. Ако високошколска организација ни до овог рока не испуни прописане услове за вршење делатности одређене овим законом, орган из става 3. овог члана покренуће поступак за укидање.

Члан 104.

Представницима друштвене заједнице у саветима високошколских организација именованим по прописима који су важили до 29. октобра 1978. године, престаје мандат даном именовања представника друштвене заједнице у складу са одредбама Закона о високом школству – пречишћени текст.

Члан 105.

Високошколске организације ускладиће своје самоуправне опште акте са одредбама Закона о високом школству (пречишћен текст) до 31. децембра 1978. године.

Члан 106.

На дан 24. децембра 1972. године престао је да важи Закон о високом школству ("Службени гласник СРС", бр. 32/65, 53/66, 32/68, 41/68, 29/69, 39/70, 40/71 и 8/72).

Члан 107.

Одредба члана 65. став 4. Закона о високом школству (пречишћени текст), примењиваће се од 1. јануара 1979. године.

[*Службени гласник СР Србије*, 35 (1979), 2, стр. 49-59]